

SÁROSPATAKI IFJUSÁGIKÖZLÖNY

LII. ÉVFOLYAM 1937.
MÁJUS—JUNIUS HÓ

FŐSZERKESZTŐ: GÖNCZY ÁRPÁD
FELELŐSSZERK.: TÓTH GUSZTÁV
MUNKATÁRSAK: ABLONCZY DÁNIEL,
DOBISZ JÁNOS, FODOR JÓZSEF, JÁNOSI
FERENC, JÓNÁS IMRE, KIRÁLY KÁLMÁN,
ORGOVÁNYI GYÖRGY, SZIKSZAI ISTVÁN,
VINCZE JÓZSEF

TARTALOM:

Hűek legyetek . . . *Ablonczy Dániel.* — Lelkészi
munka a házasságkötés előtt. *Vályi József.* —
Áldott legyél Sárospatak . . . *Török Sándor.* —
Életbölcselet. *Szikszai István.* — Felhők szárnyán.
(Vers). *Kaffka László.* — Árad a Tisza. *Bartos
Gyula.* — Akit senki sem ismert. *Szathmáry La-
jos.* — Könyvismertetés. — Hírek. — Tartalom-
jegyzék.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL SÁROSPATAK, FŐISKOLA. — KIADÓHIVATALI FŐNÖK: CZEGLE IMRE.

MEGJELENIK JULIUS ÉS AUGUSZTUS HÓ KIVÉTELÉVEL HAVONKÉNT. — ELŐFIZETÉS: EGÉSZÉVRE 3 P,
FÉLÉVRE 1-50 P, EGYSZÁM 30 FILLÉR. — NYOMTATTA RÁCZ ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJA, SÁROSPATAK

Hűek legyetek . . .

Ján. jel. 2 : 8—11.

János apostol gyertyatartókhöz hasonlította a gyülekezeteket. Minden gyertyatartót a szerint értékeli, hogy milyen világosságot, fényt szórnak szét a benne égő lelki gyertyák fénynyalábjai. A szmirnai gyülekezet gyertyatartójában a hűséges kitartás lángja ég. A lángot örök forrás: a Krisztus lelke táplálja, kívülről pedig gonosz szelek fűvése oltogatja. Néha mintha egészen utolsót lobbanna a láng, de aztán újra erősen fénylik fel a lángnyelv fénye. A gonosz szelek hiába táncolják körül. Hiába a káromlás, kárba vész a zsarolás, csődöt mond az erőszakoskodás. Hiába vetik őket börtönbe: Jézus a szmirnai léleklángok örök forrása. A szmirnai gyülekezet gyertyatartójában a kitartás, a bátorság, a hűséges ragaszkodás lángja ég. Ez a hűség azt jelenti: Jézus mellett halálig kitartani.

A szmirnai gyülekezetnek van ki mellett kitartani. Van, aki mellett hitvallást tegyen. Van, aki mellett megálljon, van, akiben és akinek a számára éljen. Van valaki, akihez hű legyen. Választott magának valakit, akit nyugodtan követhet. Ma a magyar ifjúság lángjaira és tüzeire gondolok. Szomorú, de igaz: igen halvány az ifjúság életerejének a lángja. Szerte lehet látni sok kicsi lángot, de az ifjúság életereje nem lobog fel egy közös láng fényében, amit örök és mindenekfelett közös forrás táplál. Azért kicsik, szétesők, elaluvók a magyar ifjúság életlángjai, mert nincs ki mellett kitartani. Amik égnék is ellobognak a sötétségben észrevétlenül. Nem az a mi bajunk, hogy sok az ellenségünk, de az, hogy kevés a belső erőnk. Nincs ami táplálná a lángot. Nincs, ami mellett állástfoglalva — vinne minket a lelkesedés szárnyán.

János apostól aggódva nézi az olykor bágyadtan égő szmirnai lágot, de bizik a lelke, mert látja azt mindúntalan megéledni, új erőre kapni. Aki a magyar ifjúság múlt fényét nézi: kiábrándul. Lenézi ezt a „kihünyő“ ifjúságot, amelyik nem tud kitartani. Még van, aki féltő gonddal vigyáz most is erre a lángra, de már igen sok gondos jánosi biztatás elhallgatott. Most nyárban: konferenciákon s egyéb alkalmon vigyázzunk ezekre az életlángokra. A magyar jövő tüzesedik ki vagy hal el bennünk.

A szmirnai gyülekezet lángját Krisztus táplálja. Az ő fényök igazi fény, nem hamis árú. A szmirnai gyülekezet győz: övé az élet koronája. A mi lángjainkat sokszor igen gyanus források táplálják. A mi „hűséges“ ifjúságunk kitart a tüntetésekben, verekedéseknél, kényelemszeretben, naplopásban, bálók rendezésében. Nem tudom, nem érzem, nem látom — ritka kivétel, — mikor a mi lángjainknak Jézus Krisztus a forrása. Bizony nem fog győzni a mi ifjúságunk. Aki ifjúságában halálból élt, idősebb korában is a halálnak fog élni.

A szmirnai gyülekezet azért tud kitartani, mert választott és érdemesen választott. A mi ifjúságunk elhaló lángjai onnan adódnak, mert nem választott komolyan. Csak játszik. Fiatalosdit játszik. A győzelem forrásához igen kevés köze van. Légy hű mindhalálig. Csak panaszkodunk. Morog, zúg és elégedetlen a ma magyar ifjúsága. Tenni, az ügy mellett hűen kitartani nem tudunk. Csak a szánk nagy, a munkabírásunk kevés. Nem tudott választani, igazán választani a magyar ifjúság, a jelszavak kopottak, üresek és az ifjúsági vezetők lesznek az első árulók. Kicsi lángoknak halvány a fénye.

A szmirnai gyülekezet akkor is kitartott, ha gúnyolták, ha lenézték, akkor is, ha káromolták, akkor is, ha üldözték. A mi ifjúságunk elfut az első szóra, az első gúnyos mosoly elhallgattatja. A lenézés nemcsak fáj neki, de ki is ábrándítja. A mi ifjúságunk nem tudja vállalni a veszélyezettséget, mert nem választott. Nincs, akihez hű legyen? . . .

Az ige így szól: Légy hű mindhalálig. Halálig kitartani. Mindvégig legyetek hűek önmagatokhoz. Legyetek hűek eszményeitekhez, céljaitok mellett tartsatok ki. Közeledjetek a minden égő láng forrásához. Védekezzetek példátokkal, a minden ifjúságot támadó szólás ellen; az ifjúság öregedik is és nem tud halálig kitartani. A 48-as évek fiatal-sága ilyen értelemben volt hű önmagához. És az az ifjúság nem halt meg. Fáj arra gondolni, hogy a mi ifjúságunk is, mint annyi más idők ifjúsága a halálé legyen. Válasszatok, hogy ne legyetek a halálé.

A hűségről nem azért szoltunk, mert a mai állásfoglalásunk mellett érdemes lenne kitar-

tani. De azért mert az élet, a győzelem a fáradságos, a sokszor fájdalmas és terhes, de bátor és kitartó munkát végző hű ifjúságé. És most az ifjúságé a jövő, azért a jövő magyarság élete, győzelme is ezzel az ifjúsággal függ össze. Jó arról tudnunk — kétszeres felelősség, — hogy nekünk választanunk kell, hogy nekünk halálig ki kell tartani, hogy nekünk hűeknek kell találatnunk. A nyári vakációban a pataki diáknak sem árt egy kis önvizsgálatot tartani. Próbáljon az ifjúság helyet keresni, ahol megálljon, eszményt keresni, amit kövessen, célt kutatni,

amiért éljen. Minden igazi láng egyetlen forrása Jézus Krisztus.

Dolgozni azért, ami élet, ha megvetik is azt, kitartani amellet, ami igaz, ha bántanak is benne, égni azért, Aki, a mi örök fényforrásunk. — Jézus jár a gyertyatartók között. A magyar ifjúság gyertyatartójánál szomorúan sóhaj. Nekünk pedig szomorúan kell gondolnunk a magyar holnapra . . .

„Aki győz, annak nem árt a második halál. Légy hív mindhalálig és neked adom az életnek koronáját.“

Ablonczy Dániel

IV. é. h. h.

Lelkészi munka a házasságkötés előtt.

„Isten az embert férfiúvá és asszonnyá teremtette, tehát az Ő általa akart teremtési és természeti rend folytán van meg a nemek különbözősége. Ez a házasságban lesz a nemek közösségévé“ azzal az erkölcsi megköttöttséggel, hogy a jövő nemzedéket szolgálják. Tehát a családnak Isten rendelt missziót.

Ez az a pont, ahol a lelkész Istentől rendelt küldetésére és munkájára égető szükség van, hogy t. i. a házasság ne azzá váljék, ami napjainkban sokszor, tragédiává, hanem „szolgálatközösséggé s egyben hit- és szeretet közösséggé.“ Ezt a lelkész Isten segítségével a házasság előtti pasztorációval munkálhatja. Ezt a házasság előtti pasztorációt természetesen nem szabad elszigetelt jelenségnek felfogni: ez egy megelőzőleg folytonosan végzett katechizációt előfeltételez: de nehéz elszigetelni azért is mert a házasság alatti pasztoráció is nagy mértékben hat rá. Minden helyzetben más és más feladat, speciális munkakör vár a pasztorációt végző lelképásztorra. Így megvan ez a speciális munkakör a házasság előtt végzendő lelképásztori munkában is. Mi tehát az a munkakör, ami a lelkész előtt áll: mik azok a speciális munkák, amelyeket végeznie kell? Ezeket mindég az adott helyzet határozza meg. Sok tekintetben más és más természetű munkát kell végeznie az egyházak különböző jellege miatt, valamint az egyes vidékek sajátosságai miatt is. Más a városi, más a falusi gyülekezet, de épp így más természetű feladatok elé állítanak azok a helységek, ahol tiszta reformátusság él, vagy pedig ahol a lakosság vegyes felekezetű, vagy éppen a reformátusság van kisebbségben.

Bármennyire színeződik is azonban e különbözőségek által a lelkész házasságkötés előtti munkája: mégis vannak olyan mindenik helyzetben meglevő adottságok, amelyek kiindulópontul szolgálhatnak egy általános munkaterület vázolására. Ehez a kapcsolópontot két alapvető feladat képezi:

1. A házasulandók előtt a házasság Istentől rendelt voltának tudósítása.

2. Az egyház missziói munkájának végzése a házasságkötés előtt.

I.

A lelképásztorinak mindenek előtt órallónak kell lennie a készülő házasság felett, kell, hogy lelki ügyvévé váljék. Tudnia és tudatnia kell, hogy a házasság nem csak biológiai együttélés, hanem olyan szolgálatközösség, amely Isten akaratóból minden más közösségi életnek alapja is. Tehát a házasulandóknak nemcsak egymásiránt, hanem a társadalom, nemzet, egyház, gyülekezet iránt is kötelezettségei vannak. Ezt úgy teheti a legcélravezetőbben, ha a szülők közt végez gondozói munkát, mert így a szülőkön keresztül hatni tud. (A régi válóperes jog békéltető szerepet juttatott a lelkésznek, egészen természetes, hogy így jobban hallgattak rá a házasulandók is.)

Ha erre alkalom és lehetőség már, vagy még nem adódnék; módszere az előadások útján való lelki ráhatás legyen. Hatalmas segítő egy jól működő fiú- vagy leányegylet az ifjúságra nézve, de az idősebbeknél csak a vallásos összejöveteleken, vagy családi áhítatokon, és háziistentiszteleteken adódik erre alkalom.

Előadásai tárgyát olyan kérdések képezzék, amelyek a család felbomlásának képét nyújtják. Pl. bemutathatja az orosz család képét; mit eredményez a tisztán anyagi alapokon épített házasság. (Zsidók: gazdag öreg ember—szegény fiatal lány; vagy gazdag házvegy-asszony—fiatalférfi; zsidó-keresztény házasság.) Fel kell világosítania a hiveit a falvakban az egymásközötti házasságkötés veszélyei felől. Pl. egy falu teljesen degenerálódott testileg-lelkileg, mert nem volt senki, aki figyelmeztette volna őket az évszázados egymásközötti házasodás veszélyeire és a vérfertőzésre. A soha fel nem frissülő vér nemcsak fizikai, de

lelki degenerálódást is okozott. Ez a szokás különösen a ref. többségi falvakban gyakori és nagy csapást jelent úgy egyházi, mint nemzeti szempontból. A városokban a pajtás-házasságoknál az ilyen együttélés veszélyeire kell rámutatnia. Ide tartozik a lakás-probléma is.

Ezek azonban nem elégségesek a lelki gondozás szempontjából; kell, hogy szívén hordja az ifjúság életét. Hiszen a lelkigondozás: gondot, vigyázatot, aggódó örködést jelent, a veszedelmek távoltartását, táplálást, állandó törekvést a nevelésre. Nem szabad elengednie az ifjúságot, állandóan benne kell élnie annak életáramában. Vigyáznia kell főképen mindkét nemű ifjúság *ismerkedési és találkozási alkalmaira*. Tehát a lelkigondozói munka nemcsak, hogy nem merül ki az esketési szertartásban, s nem csak a jegyesség ideje alatt van meg-ez a jobbik eset, hanem már a serdülőkorban is számon kell tartani minden lehetőséget egy-egy készülő házasságra vonatkozólag. Feladata itt kettős: 1. Megrostálása az ismerkedési alkalmaknak, 2. Megteremtése olyan alkalmaknak, ahol ismerkedhetik az ifjúság.

Rossz alkalmak az ismerkedésre, amelyekre figyelmeztetni kell a híveket: pl. a tánciskolák, zsidó táncmesterekkel. Óvni kell az ifjúságot a szexuális modern táncoktól. A tánciskolai szerelmek az ifjak első szerelmei rendszerint s igen romboló hatásúak. Attól eltekintve, hogy lazává teszi életüket, még szexuális irányba tereli is azt. A táncitanításra általában nagyon hatékonyan kell a figyelmet felhívni, mert az idegen ragályt jelentik, zsidó import legtöbbnyire ez, kiöli a népi sajátosságokat. Ha a házasság létrejöttének alkalmá a tánciskola, ott nagyon erős a szexualitás és így a házasság csak biológiai együttélés lesz, amiből óriási katasztrófák származhatnak. Ide tartoznak azok a zsurok is, ahol a legfőbb felügyeleti jog nem a szülők, hanem a mulató ifjúság kezében van letéve. Kuriózumképpen említtem egy alföldi helység ilyen szokását, ahol a falu jómodu gyermekei — rendszerint 6 fiú és 6 leány — zsurszerűen a szülők kizárásával összejönnek vásárnaponként s így próbálják a házaseletet. A lelkész küzd ez ellen, de legnagyobb ellenségei éppen a kizárt öregek.

Nem kívánatos alkalmak az ismerkedésre *a műkedvelői előadások* sem. Ezek rendezésének barátai egyáltalán nem vagyunk. A színpadi szerelmeiket rendszerint folytatni szokták a valóságban is s elzülnek. De hiszen egy pár népszínműn kívül alkalmas darab sincs erre, vagy ha van is, nem használják; inkább pikáns, undok zsidódarabokat adnak elő, amelyik nem slágerdarabokat, hanem az Ember Tragédiáját, vagy Schakaspeare darabokat adnak elő.

Bevált alkalmak lehetnek: A találkaszerű munkák, a néhol csendőrpáncsra betiltott fonók. Kár ezek kihalásáért és nem lenne szabad betiltani, mert melegágyai a nótakultusznak, játékoknak, a néphagyományok őrizői. Továbbá ilyen az aratás.

A műkedvelői előadások helyét pedig a lelkipásztor vezetése mellett a fiú-, vagy a lányegylet által rendezett ünnepélyeknek kellene elfoglalni.

Legyen a lelkipásztor mindenütt aggódva örködő az ifjúság tiszta élete felett. A legáldottabb alkalom erre az ifjúsági egyesület. Itt időszerűen és következetesen a bensőséges körű munka keretei közt fejtegesse, hogy mit jelent testileg tisztának lenni és tisztán menni a házasságba és nem a megtált parázna élet után.

Amit a lelkipásztor az ifj. egyletben végez, ugyanazt tegye a felesége a leányegyletben.

A családi és iskolai vallásos nevelésben, katekizációban, konfirmációi oktatásban, bűnbánati hét megtartásában, fejlődő s az ifj. egylet munkájában megerősödő ifjúnak a házasságra lépés előtti idejét, a jegyességet is fel kell használni a lelkipásztornak a gondozásra, a vallásos nevelésre. Itt meg kell szilárdítania az eddig nyert hatásokat az ifjú lelkében s az élete további menetére alkalmas utravalóval kell ellátnia. Ezt csak akkor teheti, ha ismeri gyülekezetét s ismeri a házasulandók lelki világát is.

Általános szabályként felállítható, hogy házasságot csak azok kössenek, akiknek természete, mint mondani szokás—passzol. Legyen a lelkésznek kapcsolata a házasságközvetítőkkel (falvakban a keresztanyak rendszerint ezek.) Tőlük információt nyerhet a házasulandók felől. Legyen meg a beavatkozási joga, legyen olyan erkölcsi súlya, hogy ezt meg is tudja tenni A II. erdődi zsinat XI. cikkében a jegyességről ezt olvashatjuk: „A jegyesség legyen tisztességes személyek közt. Ha aki ezért 20. esztendő ifjú lévén, anyja kora vénasszonyt jegyzett el: vagy ha igen vén ember, 13. éves leánykát, az eklésia egybe ne bocsássa s elválassa. Lehetőleg egyforma társadalmi állású, vagyoni helyzetű emberek kössenek házasságot.”

Célszerű lenne házasságszerző tisztséget szervezni, amelynek tagjai lennének: a legtekintélyesebb presbiterok, s ezeknek feladatuk lenne a házasság istenes lebonyolítása a lelkéssel együttműködésben. Feladata lenne: 1. ügyelni kellene arra, hogy a hirtelenkedés a házasságban eltávolítassék, 2. senki törvénytelenül ne szövetkezzék, 3. mindenki a maga korához és állapotjához illő személyről gondoskodjék.

Igy elérhető lenne az, hogy a jegyesség kötelező erejű jogi kapcsolat kifejezése legyen, mert nagy körültekintéssel történnék s nem-

csak játék, mint napjainkban sokszor. Régebben a jegyesség felbontása a mai válópereknek megfelelő eljárás volt, csak az esperes és két tanácsbíró előtt volt lehetséges a felbontása. Az eljegyzéssel játszókat megbüntette az egyház.

Régen a házasságelőtti lelkigondozás legfontosabb része a cenzura volt: vagyis a jegyespár hitének megvizsgálása volt. Ez a gyakorlat, sajnos már a múlté, vagy ha meg is maradt néhol, csak hirmondó az őseink életre való komoly készüléséről. Ezért jönak látszik, ha Dr. Szabó Zoltán után ismeretemet ennek lefolyását.

A cenzura lefolyása: A jegyesek esküvőjük előtti napon egyszer jönnek fel a paróchiára cenzurázás végett. Előzőleg már szorgalmasan készül a jegyespár erre a nagy eseményre. Imádságokat, zsoltárverseket, dicséreteket, bibliai igéket tanulnak és ismételtetnek. A cenzura kérdései főleg az apostoli hitvallás, Úri ima, úrvacsorai imádságok, hitünk főigazságai körül forognak. Helyet kaphat azonban az egyes hittételek részletesebb magyarázása és megbeszélése is. Vegyesházasságoknál a másik fél, nem kerül cenzurára, ellenben a hozzátartozó fél a cenzura alatt figyelmeztetést és irányítást kap arra, hogy a leendő házastársát hozza el a templomunkba és igyekezzék megnyerni szent hitünk számára. Az özvegy házasulandókat — mivel ők már egyszer cenzuráltak, — az újabb házasságkötés előtt nem szokás újból cenzurázni.

A cenzura alapjában véve második konfirmáció, helyesebben konfirmáció újítás. A 12. éves gyermeknek éretlen, öntudat nélküli korában történő, szinte tisztán csak formális jellegű konfirmációja után roppant nagy jelentősége van éppen az ilyen egész életre döntő lépés küszöbén. A cenzura számonkérése a konfirmáció óta eltelt éveknek; bizonyágtétel arról, hogy a fiatalok azóta is gyarapodtak a hitben, lelkikben. A lelkipásztor számára az egyéni lelkigondozás kiváltságos alkalma. Örömteljes aratás is, amely megmutatja, hogy élete munkájának van eredménye, magvetésének aratása. Az egyházfegyelem megalapozásának, gyakorlásának, a családi élet tisztasága előmozdításának is egyik erőssége a családalapítás előtt állóknak e ponton is az egyházhoz kapcsolása.

A cenzura annyit sok áldással jár, hogy gyakorlatát erőteljesen ápolnunk és fenntartanunk kell. Jó lenne mindazon helyeken, ahol elhalványult, feledésbement, feleleveníteni. Sőt kívánatos volna azokon a helyeken is bevezetni, ahol ismeretlen.

Szükség volna egy jó cenzura-katé megírására. Régebben volt ilyen. Az egyik Makón kiadott katé ezt a címet viseli: „Az ifjú házasok részére készített rövid vallásoktatás.” Tartalma szerint 5 részre oszlik: 1. Úriima,

Krédo. 10 parancsolat, úrvacsoravételi imák, a vőlegény és a menyasszony könyörgése, a templomba menetkor és kijövet mondandó imák . . . 2. A keresztyén vallás, a Szentírás, reformáció, 3. istentisztelet, sákramentumok, ünnepek. 4. A magyar református egyház multja, szervezése, iránta való kötelesség. 5. Egyházi adó és az egyház iránti szolgálat. Az új kátében a konfirmációi katé anyagán kívül tárgyalni kellene a reverzális kérdést, a házassági eskütétel méltatását és magyarázatát: sőt helyet kaphatnának benne a családi életre vonatkozó bibliai igék, énekversek és imádságok is, tehát végeredményben egy korszerű vallásos népkönyv lehetne.

De nemcsak magára a házasságra kell előkészíteni az ifjú lelkeket, hanem az esküvői szertartásra is. A házasság Isten ajándéka és azon örködni kell, hogy az ifjú méltóképen éljen Isten ajándékával. Tehát kell, hogy szentnek tekintse azt az alkalmat, amelyik egymáshoz kapcsolja őket. Biztosítani kellene az esküt. Nagy baj, hogy sokszor nem értik át az eskü tartalmát, vagy meg sem hallgatják, nem gondolnak arra az átokra, amelyet magukra vesznek könnyelmű magatartásuk miatt. Sokszor igazán csak fölösleges cirkusznak tartják a hipermodern fiatalok. — Milyen komolyan vehették régen az esküt, mikor még kontraktusokban is külön fogadalmat tettek az istenfélelemben való élésre. — A házasságkötési alkalmaknak istentiszteleti jellegűeknek kellene lenniök, nem látványosságok azok. Kegyes lélekkel imádkozni kellene az ifjú pár életéért. Ezekre részint a házasságelőtti, részint a házasság alatt kell figyelmeztetést adni. Jó lenne, ha a lelkész minden esketési prédikációt átadna az ifjú párnak, s ajándékkul bibliát, mindkettőt, mint utravalót, hogy az élet minden mélységében, amelybe belekerülhetnek, segítő, útmutató és erőforrás az legyen, amit Istentől az elinduláskor kaptak: az Ó Szent Igéje. Nem idegenkedünk egy díszes esketési lap kiadásától, elkészítésétől sem, amely tartalmazná a fogadalom szövegét, az esküt és a házasulandók fényképeit. Igen sok családi bajt intézne ez el és igen sok életet tudna megmenteni.

Amit az esküvői szertartás, vagy még előbb a különböző lelkigondozások építettek is a lelkeken, lerontja a sokszor botrányos kerektek közt tartott lakodalom. Sok helyen évekig elvár az ifjú pár egymásra, amíg összedolgozzák a lakodalom árát. Sokszor egész existenciák mennek tönkre. Szeretjük a régi szokásokat, de hogy azok túlhajtottságai miatt anyagi alapok menjenek tönkre, nem kívánatos. (Az ilyen lakodalmi híreket, hogy 600 vendég ült a díszesen megterített asztaloknál — büntetni kellene, nem csodálni.) Ez felvilágosító munka. Jó alkalom kínálkozik rá farsang után. Meg kell tartani azokat a szoká-

sokat, amelyek szellemiek, vagy népművészet produktumai. A lakodalmi vacsorákon kívánatos a lekipásztor ottléte, hogy ezeket zsol-táréneklés és a lelkész imája vezetné be.

A házasságkötés előtti lelkigondozással kapcsolatban még két dologról szeretnék említést tenni: 1. A vezetők hatása, 2. A vadházasságok törvényesítése.

Lényeges hatása van az új házastársak magatartására és egész életére a vezetők erkölcsi életének. E papé tükör minta kell legyen. A megromló félben lévő házassága sürgős restaurálásra szorúl, mert az ifjak szükségét érzik a bizonyosságtevőnek, a teljes élet hordozójának, a pásztornak, aki Isten nevében a mai életre szól, aki megmutatja a szabadulás útját. Kellenek olyanok, akik életüket egészen Istennek szenteljék s ilyen legyen előttük a lekipásztor is. Mi adja meg a vezető tekintélyét? Csodált eszménykép legyen!

De az intelligencia lázas élete is gondozásra szorúl a házaselet előtti gondozás szempontjából, mert igaz az, hogy az intelligencia erkölcsi szemlélete áthatja az egész falut. Minta kell legyen ezek házaselete is. Ezzel is sokat kell törődni, legyen a lekipásztor itt is pásztor, aki nem szégyelli Krisztus evangéliumát.

II. Keserű szükség a vadházasságok törvényesítése is. Legtöbbször talán az az akadály a házasság formális megkötésének, hogy irataik nincsenek, vagy pedig megszokták az együttélést, nem akarnak rajta változtatni. Senki sem ösztönzi őket erre, csak szaporítják a törvénytelen gyermekek számát. Jó erre is figyelni.

Ehez a ponthoz kapcsolódnék a talán nevetségesen hangzó cigányprobléma. A gombamódra szaporodó élősdiék nemcsak az erkölcs nivót súlyesztik, hanem a törvénytelen gyermekek számát is növelik s ezzel az összmagyarság statisztikai képét nyomják. Talán hihetetlen, de Magyarországon cigányveszelelem is fenyveget. A cigányházasságokat fajhigiéniai szempontok miatt is legnagyobb részben meg kellene akadályozni.

II.

A lekipásztor házasság előtti missziói munkája nagyrészen összefügg a házasság előtti lelkigondozás munkájával. Csakhogy amíg ott megerősítés és öntudatosítás a cél, itt az egyház védelme és terjeszkedése. Ez a munkaterület a vegyesházasságokban adódik. Ahány reverzális van, annyi mozgó téglá az az egyház épületében, úgy, hogy ennek nem lehet örülni. Nem feladatom a reverzális kérdés komplexumát ismertetni, csak az egyes konkrét esetekből adódó magatartást rajzolom.

Fontos, hogy mindkét fél megjelenjék szándékával egyszerre a lelkész előtt. Ezt minden körülmények között követelje, ugyanis a ta-

pasztalet azt mutatja, hogy mindig többet lehet elérni az ellenfélnél, mint a saját egyháztagnaknál. Ha szándékuk bejelentésekor a lelkész dogmatikai vitákba kezd, csaknem bizonyos, a vesztes fél ómarad. Nem szerencsés dolog dogmatikai alapon erősíteni a hívőket, mert ezáltal megsértjük a másikat. Ezt a róm. kat.-ok használják, de legtöbbször kudarcot vallanak vele. Pl. egy kárunkra készülő reverzális ügy reménytelen volt mindaddig, amíg a róm. kat. lelkész előtt megjelentek. A róm. kat. lelkész fejtegeti, ha nem ad javukra reverzalist, a leány többé nem gyónhat, a fiú megmondja, hogy akkor ő sem vehet úrvacsorát, a lelkész az úrvacsorát semminek bélyegzi, mire a fiú azt válaszolja, ha a mienk semmi, akkor a tiétek sem, menjünk a ref. paphoz.

Nem szerencsés azt mondani, hogy váljanak el. Hagyja ott. A kívánságát teljesíteni nem akaró választottság. Mert csak akaratossá teszi őket. Különben a szakításra való rábírás a róm. kat. egyház gyakorlata, ahol ebből a gyakorlatból igen különös családvédelem származik. Ennek dokumentálására itt van egy kiáltó eset. Egy hosszú ideig vadházasságban élő, 5 gyermekes anyától, törvényesíteni óhajtván együttélésüket, azt kívánta a róm. kat. h. lelkész, hogy váljon el; gyermekét adja a lelenházba. Maga pedig éljen ahogy tud, azaz zülljék el; mert a statisztika fontosabb számukra, mint a család élete. Egy uri ember pedig mivel hajthatatlan volt, a leány azt a választ kapta: Tegye szeretőjévé, de törvényes alapon ne vegye el.

Tehát nemcsak a szelid rábeszélő hangot kell alkalmazni a lekipásztornak, hanem a kárunkra reverzalist adni akaró féllal szemben tanácsos sokszor erélyesen fellépni. Nagy hangon, sokszor szinte durván, ez imponál. A szelidséggel sokszor elveszti az olyan alkalmat is, amelyik javunkra fordítható lenne. A „ha szeretitek egymást, jól van“ elv arra készíti a feleket, hogy annak a papnak dugjuk be a száját, amelyik kiabál. Igenis legyen harcos egyéniség a pásztor és féljenek is tőle. Ha ezt elérte, már könnyebben boldogul az értelmi ráhatás fegyvereivel. Igyekszik megértetni a sexus sexum sequitur elvét. Mi meglegszünk annyival, a római egyház martalékra vágyik: s ez egy tízéven belül olyan visszahatást fog kiváltani, kárunkra, hogy feltétlenül revízió alá veszik a kérdést. Nem a mi felünkkel kell beszélni, mert azt csak feldühösíteni lehet, lázítani: hanem az ellenféllel, belátatni vele azt, hogy ne követeljen reverzalist csak azért, mert a róm. kat. egyház legújabb gyakorlata szerint ott nem esketik meg. Talán 1918 óta új parancsolatot adott az Isten? Ha talán az így megnyert fél nem merne eljönni templomunkba, megengedhető, hogy a lelkész a házhoz menjen esketni. Jé-

zus a családban kezdte el működését. Ezt célszerű is megtenni, mert ha nem is ad reverzalist javunkra, a római egyházban már többé nincs lehetősége s ez előbb-utóbb felénk hajtja.

Általában az utolsó percig ne egyezzek bele a reverzálisba, ha már nem lehet javunkra biztosítani, legalább az egyik nemet igyekezzék megtartani. A jó ref. iskola majd öntudatossá neveli. Itt van tehát a ref. iskola felbecsülhetetlen értéke.

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, a gyülekezet lehetőség szerint való megismerésének fontosságát. Falun, vagy kisebb városokban személy szerint ismerhet mindenkit és mindenkinek a környezetét. Csak így lehet elejét venni a reverzális kérdésnek. Munkája legnagyobb akadályai sokszor nem is a házasságok, hanem a vénasszonyok határozzák el a reverzális ügyet — sokszor szavazásra megy. — Máskor bizonyos szemérem nem engedi megmondani a lelkésznek a készülő reverzalist, idő előtt. Az utóbbi esetben egyes asszonyok és megbízható fiatal emberek nagy szolgálatot tehetnek azáltal, hogy a házasság lehetőségére figyelmeztetik a lelkészt. Az előbbinél pedig a körülmények döntenek afelől, hogy személyesen menjen-e el a lelkész, vagy pedig egy-két ügyes presbitert bizzon meg a család véleményének ellensúlyozására.

Nem tartjuk szerencsésnek a kárunkra adott

reverzális esetében a törvényeink fogantatását, illetve az ezzel való fenyegetést. Lehet, hogy nagy hatást tudunk elérni azzal a gyakorlattal is, hogy 2 évig minden úrvacsoraosztás előtt felolvassuk a kárunkra reverzalist adók neveit: de nem helyes végeredményben csak a reverzális adás megakadályozására törekedni, hanem inkább a jóvátételre — ez azonban már nem az én feladatom.

A reverzális ellen mégis leghatásosabban az a lelkész küzd, akinek iskolájában járó kis leány gyermek így tesz bizonyosságot egyházunk mellett: „Ez a fiú lesz a férjem, — r. k. az illető — de a református templomban esküszünk.

* * *

A házasságkötés előtti lelkigondozás feladata annak biztosítása, hogy az ifjú méltóképpen éljen Isten ajándékával. Ennek munkálása sok intést, figyelmeztetést követel és messzetekintést igényel. Figyelembe kell venni az akadályokat, nehézségeket, hogy Istenhez fordítsa a lelkeket. A lélek gondozásának az Igéből eredve, az élet minden mozzanatát Isten szolgálatára kell beállítani. S ha ilyen irányban munkálkodott a pásztor, a fogadalom és az áldás után nyugodtan bocsájthatja el az ifjú párt arra az életre, ahol minden út Istentől indul ki és Hozzá is vezet.

Vályi József.

Áldott legyél Sárospatak . . . *

Irta: Török Sándor.

1.

Annak husz éve elmúlt, hogy eljöttem innen. S hogy az emlékezés liráját csökkentsem, hogy tárgyilagosan próbáljak körülnézni most magamban és körülöttem — el ne fulladjak, fel ne higuljak valamelyes szentimentalizmusban — látom, a mesterség tudatosságával kerültem el a mélyebbről zengő *esztendő* szót. Husz éve csak.

Husz év után most egy kis rokon gyereket viszek Patakra, iskolába. Csak — mondjuk így — gyengébbek kedvéért mondom, hogy iskolába. Mert Patak amúgy is azt jelenti, nem város, nem község, nem helyrajzi meghatározás. Patak — az az iskola.

A gyermek pedig akkora, mint én voltam akkor. „*Sanyi bácsi*” mondja nekem, mert én vagyok a terebélyesedő, kopaszodó nagybácsi. S bölcséket mondok, oktatva azt, hogy milyen szép dolog a tanulás, s tudva intem,

* „Magyarság” 1937 február 7. számából vettük át e cikket a szerző szíves engedelmével.

hogy tisztelje és becsülje szüleit, a — honnan veszem? — de számból kenetesen bujnának elő ilyen szavak: szófogadás, engedelmesség, szorgalom. Utálatos lehetek.

S nézem: *ilyen lehettem én akkor? Nővérsre viselkedésre, értelemre ilyenforma?* Tudja Isten . . . furcsa, pedig valószínűnek látszik. Az is én voltam, s ez az úr — szemüvegesen, időszaki nikotinmérgezéssel, kezdődő reumával a jobb vállában — ez is én vagyok. S amint közeledünk Patak felé, úgy leszek egyre kisebb és kisebb, s úgy fogyok el a számból az oktató célzatú bölcseségek.

Feltétlen bizonyossággal fut belém az emlékezés, hogy az állomás menetiránytól jobbra van. Ennek még meghatva örülök. S aztán amint már a váltókon zökkenünk át és készülődtünk — kabát, táská, sárcipő — úgy fog el hovatovább egy kis szorongás, hogy mégis . . . jó lenne, ha volna velünk — velünk kettőnkkel — valaki, valaki . . . talán szülő rokon, vagy tanár — szóval *egy felnőt*t.

2.

S gondolom, dolgaim végeztével kimegyek a Hécére. Igen, okvetlenül kimegyek. Ott laktam a Hécén. Koch bácsinál, a főpedellusnál. Amikor én odakerültem, akkorra már persze régen elmaradt a céhája, s mi akiket gondozott, a „Ko-gárda“ lakói voltunk.

Igen, igen, okvetlenül lebaktatok a Hécére. Egyedül. S felmegyek aztán a dombra, a kis házba... nyitom a léckaput... végigmegyek az udvaron, benyitok az előszobába... itt lakott Kovács úr, ötödikes... beljebb Gábor úr hetedikes, Péter, negyedikes, meg magam, harmadikos. A második szobában Balázs úr, hatodikos, a két neveltjével. Balázs úr aztán el is ment katonának, csak éppen még levizsgázott a hatodikból. Igen, benyitok a szobába, ahol olyan kis ürügyekkel, olyan nagyokat lehetett sírni és nevetni... Aztán jön Ko-néni, s én mondom Ko-néni édes, Ko-néni kedves... és nem lehetetlen, hogy sírok egy kicsit.

S megmondom neki. Ko-néni drága, emlékszik, maga mindig kereste az egyik tyuknak a tojását, hogy hova tojhat, sohasem lehet megtalálni. Hát megmondom magának Ko-néni, az én szalmazsákomba tojt mindig az a tyuk. Odaszoktattuk, s aztán felváltva ettük meg azt a tojást, sorsotvetve reá Péterrel. Ezt elmondom Ko-néninek, s aztán majd ezen nevetünk.

Igen, lemegyek a Hécére. Nagyon kívánám, hogy Ko-néni megsimogasson.

3.

Ó, patak!... Milyen csend, milyen csodálatos szép, nagy csend. A hó is elindult alaposan. Megyünk ketten a kollégiumkert mentén. A tornaterem előtt a jégpályán köröz egy nő, egyedül, nagy ívekben szépen írja a köröket, nyolcasokat... Hallgatnak a fák a kertben... a törös szivekkel televésett padok között — itt valahol én is bevéstem egyet — s hallgatnak a szobrok, Lorántffy Zsuzsánna nagyasszony és mind a többiek. Diákok jönnek innen is, onnan is. Egy-egy felnőtt. Az tanár. Az övök ez a város. Tanárok és diákok. Az övök ez a gyönyörű mélységes csend. ők nézik ezeket a szelid dombokat, övök itt a tél, a tavasz, a nyár és az ős... tanárok és diákok.

Esik a hó. Délután elmegyek a Hécére — meglátogatom magamat.

4.

A Kisinternátusban leteszem a gyereket. Átadom a szobafőnökének, aki ül a három ágy, az asztal és a könyvek között, meg járkál aláfel és tanul. Kajdy úr. Negyedéves teológus. Gyönyörű pompázatos rang ez, negyedéves

teológusnak lenni Patakon! És öcsém elhengegett vele még Pesten, hogy Kajdy úrnak olyan karizmái vannak, az rettenetes! Kifeszíti és kalapáccsal lehet ütni, meg se nyikkan. Ó, igen ez már így van. Én is emlékszem egy teológusra, akinek karizmáit kalapáccsal lehetett ütni. Meg se nyikkant. Itt évszázadok óta mindig van egy teológus, akiről a konyák és mendurok s más alacsonyabbsorsú elemek elhencegik: rettentő ereje van!

Mikor mennék kifelé, az udvarra vezető ajtót nem tudom kinyitni. Két gyermek tartja kívül. Három neveti belül. Amazok azt hiszik, hogy ezek akarnak kimenni. Holott én akarok kimenni, én a tekintély, a meglett ember. ki tudja ki vagyok, nagybácsi, szülő, tanár, — s nem tudok kimenni. Micsoda remek mulatság, csak úgy gurulnak!

Itt hál' Istennek semmi nem változott. Le kell mennem a Hécére.

5.

Most átmegyek az irodába, Novák igazgató úrhoz. Mi az? Ilyen kicsi lett az udvar? Érdekes? Az iskolaudvar. Az iskolaudvar. Emlékezetemben akkora volt, mint a... mint a Tisza Kálmán tér, mint a Nagy Magyar Alföld! Hiszen alig lehetett belátni egyik végétől a másikig. S elfulladt az ember, ha keresztülfutotta! Hát igen, úgy látszik, tévedtem. Az iskolaudvar — ekkora.

A folyosón most elindul Dávid tanár úr. A tanáriból jön és megy az osztályba, hónaalatt füzetekkel. Pontosan úgy, ahogy husz évvel ezelőtt is ment a tanáriból az osztályba. Latint-magyart tanított és osztályfőnököm volt. S a husz év előtti mozdulattal kapom le a kalapomat, s mondom meghajolva — alászolgája. Nem ismer meg. Ó, de szomorú Ezen csodálkozom. Ha hirtelen azt mondaná: *mit mászkálsz itt, eredj az osztályba!* — ezen nem csodálkoznék.

Hallatlan! Az igazgató úr engem hellyel kínál! Cigaretával! S komolyan tárgyal velem. Egy tanár úr bejön. Bemutat. Engem!

Régi dolgokról is beszélgetünk, kérдем ezt, amazt mondom: az iskolaorvos úr... ej, hogy is hívták... mi Szivarnak hívtuk...

— Kun Zoltán meghalt.

— Meghalt?

— Meg. — S mutatja az arcképét, igen ó az, a drága öreg Szivar. Mentünk hozzá, hogy ha itt megnyomom, akkor fáj. — Hát ne nyomd meg csírkefogó! — Valami nyolcvanéves koráig praktizált. Mondják, már reszketett a keze. — Orr-fül-gégész volt — s ha valakinek belenyult a fülébe és táncolt kezében a műszer, még ő szólt rá: *ne mozgasd a fejed.*

6.

Orbán tanár urral tárgyalok azután, a gyerek osztályfőnökével. Ül Orbán tanár úr szépen, komolyan a könyvei és füzetek között. Órajta nyugszik a kisinternátus gondja. Szigorú ember, mindenki tudja Patakon. S akkor, ahogy ülünk és pedagógiai diskurzust folytatunk, megbeszélve a makacs gyerekek — az unokaöccs — hogyan és mikéntjeit, azt mondja Orbán tanár úr:

— Kérem; a gyerek egyébként jó tanuló, szorgalmas. Tessék nézni, nálam mindkét tárgyból egykettőre áll. — S fellapozza, idemutatja a tanári noteszt. Nem, nem hengegek. Komolyan. Megmutatta nekem a tanári noteszt. A kalkulusokkal! Becsületemre! Még oda is bökött a ceruzájával: tessék nézni! — Nem néztem azért nagyon bele, csak odapislogtam... az ember legyen szerény, a nagy pillanatokkal nem szabad visszaélni.

A diskurálás során egyre gyanusabbak vagyunk egymásnak. S végül is kérdi: *ön hányban született?* Mondom s visszakérem: — *és ön?* Mondja s kérdi: *nem járt ön második gimnáziumban a marosvásárhelyi kollégiumban?* — Dehogyan is nem! S jaj, szervusz! szervusz! Hát együtt jártunk a vásárhelyi kollégiumban, Istenem! és ő már tanár! És osztályfőnök! És internátusi felügyelő! És szigorú ember! Hogy elmaradtam...

7.

A Konviktusba visz ebédelni Orbán tanár úr és büszkén loholok mellette — osztálytársam volt ő. Ülök aztán a tanári asztalnál, és rettentően feszélyezve érzem magam. Itt ülök a tanárokkal és tegeződöm velük és nem imponálok magamnak egy cseppet sem. Gyerekek rohagnak, a tálalóból be és vissza, hasukhoz szorítva a tálal... Imát mormognak, megáldva az asztalt... s csikorognak a székek, a kőkockákon, amint egyszerre áll fel a sok gyerek... — Csak ülök a tanári asztalnál, lesunyva a fejemet, nehogy kiderüljön a tévedés, hogy nem itt a helyem — és elküldenek.

De eszem! Iszonyú sokat! Husleves és töltöttpaprika. De micsoda töltöttpaprika! A konyhaművészetten kívül bizonyos érzelmi okok is közreműködhetnek, de én ilyen jót még életemben nem ettem!

S nézem, hány óra? Még vonatindulás előtt lemegegyek a Hécére.

8.

— A néni — kérdem a gondozónéni, az iskolakorházból... Szép magas, derék aszszony volt...

— Ó, elment innen régen. Az özvegy papnék otthonába.

Elment Zelles tanár úr — meghalt. Ellend igazgató úr — meghalt.

— A Csajka-fiúk? ... — kérdem.

— Sándor most nősült, Gyuri már régen nős.

A Csajka-fiúk nősülnek! Mennyit szenvedtem miattuk! Csufoltak, hogy ikszlábam van. Nem is igaz. Kinőttem. Szeretném a Csajka fiúknak megmutatni, hogy egyenes a lábam.

— Lebó Pista? — mondom.

— Tanító.

Tanító... Pistának az apja a szerencsi cukorgyárban volt. Olcsón kapták a cukrot. Pistá hozott töméntelen kockacukrokat. És ültünk aztán s szopogattuk a cukrot és ő egy rettentő nagy, kéziratost könyvből iszonyú vicceket olvasott fel. Most tanító. Szombath Andrisról mondja Orbán tanár úr, hogy milyen szépen is tudott zsoltárt énekelni. Azóta hazament parasztnak, Mezőmadarasra.

— Ko-bácsi? ... — kérdem.

— Meghalt.

— Meghalt... Ko-néni? ...

— Meghalt.

— Meghalt, igen...

Kint hull a hó, már szépen, sűrűn... Azért mégis... le kellene menni a Hécére. Hozzájuk.

9.

S végül is... hát megkérdem, úgye... csak úgy odavetve... csak könnyedén, csak érintve, hisz nem fontos... nevetséges...

— Tóth Ilonka?

— Férjhezment. Egy állatorvoshoz.

— Aha. Igen, igen, persze.

Amit most itt gondolhatok... hát menthetlenül zuhanok kifelé a tárgyilagosságból. Am mégis csak meg kell mondanom — kérem a Tóth Ilonka, vagyis... a nagyságos asszony és a doktor úr, szives elnézését... — de közölnöm kell a világgal, hogy Tóth Ilonka a legszebb lány a földön. S ha már benne vagyok, én megmondom — hiszen ugyis sejteni lehet — Tóth Ilonka, én nagyon szeretlek. Nézd... talán most is szeretlek... Lebó Pista, — aki tanító lett — sokat csufolt miattad. Ő észrevette. Te nem? Hihetetlen. Hiszen nem szólaltam, igaz, kissé idélen gyerek voltam és ilyen... mondjuk nőügyekben járatlan. Az eltelt husz év alatt sok mindenhez hozzászóltam s észrevettem, hogy ez általános dolog az emberek között. Most, látod, nyugodtan meg merem mondani — szeretlek. De nem csak úgy, ahogy az emberek között ez szokásos, á, ne értsd félre! Ugy szeretlek, mint, mint mondjuk *Romeo Juliát*, mint *Leander Hérót*, mint *Abelard Heloís-t*... de nem is — ezek még se foghatóak az én szerelmemhez... — *úgy szeretlek, mint én Téged*. Hidd el, ha egy kicsit akarom, egészen jól látlak. Lehetet-

lenül finom az arcod, a két hosszú hajfonatoddal és fehér... de nem az a halottfehér, a bőröd alatt átütnek a vér kis játéka... S a homlokod! És a szemed! Emlékszem jól a kezedre is... És főként a hangodra, amelyet nem is próbálok leírni. De ha akarom, hallom.

10.

Rójjuk az utcákat Orbán tanár úrral. Bemegyünk a kollégiumkertbe s végig az új épületen, az *Angol Internátuson*. Ez a része már nem a régi Patak. Szép, nagyszerű, a nagy luksuszszállodák, vagy óceánjáró gőzösök pompás kényelme ömlik el rajta, itt diák kiskirályokat nevelnek, de tőlem perze idegen. Vivótermek, játéktermek, olvasók és társalgók, a dolgozószobákban írógépek.

Mászkálunk az utcákon. Amerre megyünk az mind iskola. Az iskola színe, illata, hangulata. S mennyi minden történt itt velem, most látom. Itt ezen a sarkon ez történt, azon a hidon amaz, itt csipett el *Gulyás* tanár úr, mikor Péterrel szemetloptunk az állomásról. De hiába kérem, Gábor úr küldött, engedelmeskedni kellett.

— Ott a sarkon volt egy patika...

— Most is ott van.

— *Bató* tanár úr elköltözött innen a sarkról?

— El, igen, és nyugdíjba ment.

— Megyünk az utcákon. Emitt ez a tanár úr, amott az a tanár úr, itt a kertés házban *Csontos* tanár úr, ő is már nyugdíjban... itt lakott *Ellend* igazgató úr, — mondom — A háza felett szokott kigyulladni a *Vénus*. És mindjárt nem messze tőle az *Albireo* Ezt egy nyolcadikostól tanultam, hogy melyik a másik. Itt a kapuban állott a nyolcadikos és magyarázta nekünk a csillagokat.

11.

Harsányi tanár úrhoz megyünk délután. Ő fiatalember, én még az apjára emlékszem az is Harsányi s az is István s az is tanár volt. Patakon. Meghalt. Úgy élhetett itt az idősebb Harsányi tanár úr, ahogy most a fiatalabb Harsányi tanár úr.

Ülünk a szalonban — pogácsát eszünk — és hegyaljai bort iszunk — a szomszéd dolgozó sarkából *Calvin* néz át a falról — tul a falióra ketyeg — kint hull a hó.

S füzeteket lapozgatunk a tanár urakkal. „Az irodalomtanítás megalapozása a középiskolák alsóbb osztályaiban.“ S hallom Harsányi tanár úr hogyan szoktatta rá a gyerekeket az *Ember tragédiájára*. Kiosztotta közöttük a szerepeket, s együtt olvasta aztán az osztály, örültek neki és megtanulták önként. Harsányi tanár úr kishuga jön, sulyos

és jókedvű gondokkal: rokokó ruha kell, mert előadják a konviktusban a *Tudós nőt*. Harsányi tanár úr a rendező, s itt kezdődnek a próbák 5 órakor. Mindjárt jönnek a lányok.

Ez a füzet itt — „*Rügyfakadás*“ — a harmadik bé-beliek írták és szerkesztették. S péntek esténként összeülnek a tanár urak, és előadásokat tartanak egymásnak, ki is adták, ime itt van: „*Péntek esték*“ Az *Ady-probléma*, *Dosztojevszkij*, *Kodály Zoltán*, *Modern Krisztus-képek*, s így tovább.

De most már mennem kel!

A kapuban vidáman topognak a hóban a lányok. Próbálni jönnek, a tudós nők. Megállok, míg bejönnek... s csak állok, állok... ni, Tóth Ilonka!... meg még egy Tóth Ilonka... őt, hat, nyolc, tiz Tóth Ilonka! Varázslat ez... varázslat lehet.

12.

Megyek az állomásra. Szerte most ülnek a házakban. Pogácsát majszolnak, kóstolgatják a borukat. — Száz évvel ezelőtt is így volt itt, és száz év múlva is így lesz — a jégen diákok hancuroznak most odakint: teológusok sétálnak fel-alá a szobákban tanulgatva — izmaikat esténként megcsodálják a konyák és mendurok — mindjárt csend lesz a diákszobákban, itt a szilencium ideje... — S előadják aztán a *Tudós nőt* a konviktusban és „*péntek esték*“... — Valami szép, tiszta erő, valami hatalmas termő nyugalom van itt. Most elmegyek ismét, köszönve mindent, amit kaptam, a régi időt, s ezt a mai napot, alázattal köszönöm... — áldott legyél *Sárospatak!*...

S a Hécére pedig nem megyek ki. Ott most áll a dombon, a hőésésben egy idegen ház, idegen emberekkel. Én megtartom magamnak s olyannak, amilyen volt.

Életbölcsélet.

Kevés olyan filozófáló magatartás van, amelyik annyi sajnálkozó mosolyt és gúnyos kritikát kapott volna a tradicionális filozófia részéről, mint épen az életbölcsélet.

Pedig az életbölcsélet sokkalta komolyabb, minthogy oly könnyen tul tehetnének magunkat rajta.

Ebben a rövidke írásban reá óhajtunk mutatni arra, hogy mi a filozófia és hol kapcsolódik bele az életbölcsélet; továbbá bemutatjuk a vulgáris értelemben vett életbölcséletet és végül az átértékelt életbölcsélet fogalmát mutatjuk be.

* * *

Mi a filozófia? Filozófálás. A filozófálás pedig állandó folyamatban lévő magatartás. Ez a magatartás a gondolkodás magatartása. Amenyiben magatartás, annyiban valamire irányul. Hogy ezt az irányultságát megállapíthassuk szükséges megjegyeznünk azt, hogy a filozófálás a gondolkodás kényszerű magatartása. Mi az, ami kényszeríti az embert a filozófálásra? A létkérdés, — ki vagyok én, miért vagyok én, hogyan vagyok én? — motiválja a filozófiát a maga megindulásában. A létkérdéstől motivált állandó, folyamatban levő gondolkodási magatartás a filozófia. A filozófia ezek szerint végső megfogalmazásában gondolkodás, amelyet saját létünk bizonytalanságának állandó volta indít meg. A lét bizonytalansága indítja meg ezt a filozófiát, és a létnek a bizonytalanságát akarja megoldani a filozófia. Ezen a ponton világossá lesz, hogy a filozófia állandóan folyamatban levő gondolkodás, amelyet létszerű erővel motivál a lét bizonytalan volta és amelyik ennek a motivációnak a megszüntetésére törekszik azáltal, hogy megoldja az égető tűz erejével előtörő létkérdést.

Nem modhatjuk azt, hogy a tradicionális filozófia nem foglalt el ebben a tekintetben semmi féle magatartást; igenis megszüntette még a lét kérdést is, amennyiben azt teljességgel magától érthetődőnek fogta fel, amelyet magyarázni nem szükséges, de nem is lehet. Ha mégis felmerült a kérdés, azt a teológiára való átutalással intézte el.

Hol kapcsolódik be az általunk felvázolt filozófiába az életbölcselet? Azon a ponton, ahol a filozófiát a lét bizonytalanságából motiválnak tudjuk és ahol a cél ennek a bizonytalanságnak a megszüntetése. A létnek ezt a kettős térközét az élet tölti ki. Ugyanis életünk nem más mint egy létből való kilépés és a létbe való visszalépés egyazon folyamata. A létből való kilépést és a létből való visszalépést nem lehet semmiféle módon elválasztani egymástól (Herakleitos), a kettő állandóan tart, ugyanegyzon pillanatban állandóan történik mindkettő. A lét bizonytalansága így az életessé válás pillanatában kezdődik és megszűnik az életesség elvesztésével. Az élet addig tart, amíg a létből a létbe való menetel anantiisztikus feszültsége a maga dinamizmusával hat. A filozófálás így állandóan ugyanazon a területen mozog, mint az élet, tehát a kettő el sem választható egymástól.

A filozófia ezek szerint az élet területén való gondolkodás, amely a lét miatt való *gondban-lét*, az életről való *gondolkodás* és a létről való *gondoskodás*. Ezzel a gondolatmenettel nyilvánvalóvá válik, hogy a filozófia és az életbölcselet, igazi formájában értve tökéletesen egybeesnek.

Az életbölcselet fogalmát keressük a követhetőekben.

Mit ért a vulgáris képzet életbölcseleten? Élettapasztalatot. Ennek a vulgáris életbölcseletnek a képei a közmondások, a példabeszédek. A népi jellegű igazság-konkluzióknak valami csodálatos erejük van, amelyek minden filozófiai irány változásainak ellenére állandóan mutatják az egyazon irányt és ugyanazt az igazságot.

De a maga teljes értelmében vett életfilozófia mégsem azonos ezzel az élettapasztalattal.

Az életbölcselet, mint filozófia keresi az élet- és a létkérdés megoldását, anélkül, hogy az emberi élet területétől elszakíthatná magát.

Az ember élete nem csak az egyes emberi életet jelenti, hanem az előtte élt generációk életének dinamikus láncolatát, amelybe az egyes végül is bekapcsolódik. Így az egyes emberi élet határán túllépve az előtte éltek sorába kapcsolja a bizonytalan életét. Ezen az uton haladva is keresi a megnyugtató archét, amelyet az archaiosban keres és talál meg.

Az a vonása, hogy az emberi életet nem hagyja el vizsgálódásaiban, primitivvé teszi. Azonban ez a primitívsege egyben a primér volta is, amely nyilvánvalóvá teszi, hogy a kezdetlegességben benne van az ősz-kezdet a maga hatalmas igazságával.

Az életbölcselet, mint filozófia nem teszi magát szekularizált teológiává, nem csinál racionalizált pszichológiát, vitális mechanikát, mint egyes filozófiai irányok tették és teszik, hanem megindulásától mindvégig azt az egyetlen célt tűzi ki maga elé, hogy az élet területén maradván folytassa vizsgálódásait a lét megoldásának problematikájában és csupán a konkluziójában mutasson a létre, mint transzcendensre és csak az életben megadottak alapján vázolja fel a lét alapvonalait. Ebben a megfogalmazásban az életbölcselet szakit azzal az értelmetlen és kétségbeesett szélmalom hareccal, amely minden filozófiának a sorsává válik, mihelyt elhagyja az emberi élet határait; az életbölcselet az élet dinamikus anantiizmusának felvázolása a létre való ráutalásként.

* * *

Mi ilyennek látjuk az életbölcseletet, amely egyszerű, mint minden a maga végső tiszta alapjaira fektetett tudomány.

Szikszai István.

Nem játszik Isten az Ő beszédével, való igazság, amit mond, abba egyéb nem lehet: vagy éleszt, vagy öl.

(Méliusz Juhász Péter.)

Felhők szárnyán.*

Futó felhők, vándor felhők
Merre szálltok ?
Továtűntök köddé válva,
Mint az álmok.
Utatakon langyos szellő
Suttogása
Elkísér, mint vágyaimnak
Sóhajtása.

És ha olykor útrakelni
Kedvem támad,
Megnyergelném e vágató
Paripákat.
Szilaj kedvvel elrepülnék
Messze-messze,
Felhők szárnyán, titokzatos
Végtelenbe.

Játszanék a csillagokkal
Hajnaltájig.
Letépném a bárányszárnyak
Bodrocskáit.
S ha megunnám, elaludnék
Angyalszárnyon,
Be szép volna álmodni a
Holdsugáron.

Fölébredni a ragyogó
Napsugárban,
Mégfürödni frissen hullott
Harmatárban.
S aztán ismét visszajönni
Tihozzatok,
Szeretteim, s itten hagyott
Kis pajtások.

Kaffka László
IV. gimn. tan.

Árad a Tisza.*

Reggel van. Sáros, rongyos emberek szaladgálnak a faluban és az mondják: „Ki akar a Tisza önteni. Már csak az a kis sánc akadályozza, amit hajnalban hamarkodtunk össze.“

Ez a hír engem sem hagy nyugodni. Elindulok a Tiszához, hogy mindent saját szememmel lássak. Félóra gyaloglás után lent vagyok a folyónál. Nem „szóke“, szelíd az mostan, hanem vad, mint az igazi ősmagyar. Ugy szalad neki a töltésnek, mint a féktelen gyermek. Játék ez neki. Majd elnyeli az emberi tákolmányt, aztán hömpölyög a zöld vetések között. Az emberek ijedve igyekeznek haza. A víz pedig mindig szélesebbre teríti szárnyait. Riadt nyúlak szétszaladnak, majd ismét visszatérnek. Nem hagyják el egymást. Inkább összebújnak s úgy várják meg, míg rájuk zúdul a víztömeg. Így együtt szebb a halál. A fácánok a zöldelő fák levelei közé húzódnak, hogy ne lássák a szédítő vizet. Addig el nem szállnak innen, amíg kiéhezve a vízbe nem hullnak.

A folyó tengerré fejlődik. A foglyok ijedt berregéssel vágnak fel levegőbe, hogy elhagyják ezt a temetőt. A vadkacsák vídáman kiabálják a magasban: „Itt lesz ám jó élet.“ A barna őz utolsó rugaszkodással átugorja az eret és siet jobb s boldogabb helyet keresni magának. A víz csak emelkedik. A virágot kereső, kedves kis méhek gyorsan repülnek vissza, mert félnek ez egyhangú, mozgó tengeről. Sok beleszédül, s órákig kinlódva reménytelenül pusztul el. Az ürge a lyukban a cigányokat szidja, mert azt hiszi, hogy húsára éheztek.

* Az alábbi két kis diák írást mutatványként közöljük az 1937. évi „Rügyfakadásból.“

Az idő gyorsan szalad, már dél elmúlt. Mint száz meg száz faltörőkos, úgy futnak neki a hullámok a töltésnek. A csonka füzek mint sírfeletti fejfák, úgy állnak mereven a vízben. Ezek valóban sírfák, az eltemetett természet újuló virágainak és növényeinek fejfái. Koszorút a nap bágyadt sárga sugarai fonnak reájuk.

Az asszonyok kezüket tördelve jajgatna, a madarak félve csicseregnek. A Tisza azonban nem hallgatja meg a kesergőket, nem lehet kemény szívét meglágyítani. A vadkacsák le is telepedtek már s a vízben nagy „háp-háp“-olással kergetik egymást. A fehér sirájok vígan csapnak a vízre, hogy halat keressenek. A halászcsonakokat üresen mozgatja a hullám. Ilyenkor még a halászok sem mernek ujjat húzni a Tiszával. . . . Este van. A napnak már csak homlokát lehet látni, ami, mint nagy felkiáltójel, végigterül a vizen. A sugarak, a nap piros szempillái, még egyszer végigfutnak az égen, aztán eltűnnek a végtelenségben . . .

Nemsokára feljön az első, második, harmadik csillag. Majd méltóságteljesen a hold is megjelenik keleten. A derengő sötét ismét világossá lesz. A szél nem törődve ezzel, bömbölni kezd s megrázza a fák ágait.

Az ártatlan kismadarak fészkei lehullanak a tojással együtt és a kismadár felül az ágra és sír szomorúan, keservesen. A csillagok pislognak a hold döbbenve néz a földre.

Csodálatraméltó, de mégis borzasztó, szívtépő látvány ez. Mennyi halott állat és növény alussza örök álmát a víz mélyén!

A szél tovább sír a levegőben, s a hangja olyan, mintha egy sóhajtás szakadna fel az

emberek lelkéből. A széles hullám mormolása a gyászének. A meghalt elveszett remények, a természet gyászéneke.

Az erős hullám elragad egy gyengén megkötött csónakot és viszi beljebb a mély vízre. Nincsen ember, aki kifogja. A csónak úszik céltalanul. Már elhagyta a 6—8 méteres fűzfákat, amiknek csak fele látszik ki.

Olyan mintha koporsó lenne. Igen koporsó. A küzdő, bizó, reménykedő szegény ember jövője van felravatalozva benne. Lassan halad. A víz himbálja. A szél hegedül, a víz morog és énekel, a fák sírnak. A hold magára veszi palástját, szemét letakarva könnyezik.

A szellő tovább játszik lantján, s az emberek kedves reményei és álmai tovaúsznak ezen a vad tengeren . . .

Bartos Gyula

IV. gimn. tan.

Akit senki sem ismert.

I.

Ki ismerte Jarsovecz Jóskát? Ugye senki! Még én sem ismertem, csak tudtam róla, hogy van. Ki tudott róla? Alig egy páran! Pedig érdemes lett volna megismerni, nagyon érdekes fiú volt! Akik ismerték, vagy tudtak róla, hogy van, azok mind szerették őt. Nem volt gazdag fiú, nem járt szép ruhában. Újpesten, egy leégett gyár romjai közt lakott, még október végén is meztláb járt, mégis szerették őt. Szerették mert szép nagy fekete szeme volt, intelligens arca és aki az angyalföldi zsargont értette, az előtt beszéde is érthető és érdekes volt. Szerették őt? Akkor miért nem adtak neki legalább lakást és élelmet? Élelmet adtak, de lakást nem mert a T. B. C. félelmetes három betű, minden újpesti retteg tőle. Én tudtam róla, mert ott szokott koldulni az összekötőhid táján, ahol én a 11-esre vártam, de nem ismertem meg mindig a sok zsivalygó, ugráló egyformán rongyos, piszkos „srác“ között.

II.

Mikor bementem a gyermekkórházba, Fonyó főorvos úr mindig megengedte, hogy bem menjek a kisgyermekkekhez, szerettek engem, eltréfáltak velük. Az egyik sarokban állt egyszer egy ágy, spanyolfallal elválasztva a többitől. Kis csontváz feküdt benne, a fekete táblán egy név: Jarsovecz Jóska. Nem tudtam őt hova tenni az emlékezetemben. Nem jutott eszembe, hogy honnan ismerem. Épen meg akartam szólítani, mikor a Nővér oda-jött és elhívott az ágytól.

III.

Talán egy hét múlva történt. Az előkészítőben várakoztam, a műtősnővér lassan járt

körülöttem körbe-körbe és szedte le a nyakamról a kötést. Benn, a mütő üvegfalán tul egy kis fiú feküdt az asztalon. Az altató kosár még a fején volt és egyre halkabban, ütemesen hallatszottak az apró nyögések, még mindig számolt. A reflektor erős fénye átvilágított az étergőzös vattán és lassú forgásba kezdett vele a világ. Nyitott szeme üvegesen meredt a lámpára. Megjelent a szörnyű vízió, amiről majdnem minden megoperált gyermek borzadva mesél. Forgott, forgott a lámpa és körülötte rövid szíjhurkokra felakasztva minden ismerős arc. Az orvosok szótlanul dolgoznak, agyonmosott kezüknek újjai úgy túrkálnak a húsban mint a pondrók, nyüvek. A gyermek csendes, csak kettőt sikít, mikor a nyekergő akasztófa fordulásánál anyja képe merül fel és apjáé, akit ugyan soha nem látott, de most megismert. Rosszul lettem, nem tudtam odanézni tovább. Később csikorogva nyílt meg az üvegfal, kitolták a kis roncot a kötözőbe. Az orvos odament hozzá, pulzusát figyelte, azután gyors, apró pofonokkal próbálta éleszteni. A kis „srác“ feje megmozdult, szemét lehunyta, újra kinyitotta és mosolyogva szóllt: „köszönöm szépen.“ Halványlila ajakán úgy jelent meg a vér a szavak után, mint rózsaszín gyögyökkel teleszórt vörös bársonyszalag. A kisfiú arca nagyon ismerős volt, de nem jutott eszembe, hogy ki lehet.

IV.

Húsvétkor a temetőben sétáltam. Bolyongtam ide, oda, néztem a sírokat, olvastam a fejfák felírását, ismerősöket kerestem. A sok gyermeksír között találtam egyet, behorpadt háttal, gyikok sütkéreztek a környéken, minden szemetet ide szórtak a szomszédos sírokról. Rajta felírás, alig olvasható: Jarsovecz Jóska, élt 12 évet. Most megismertem. Eszembe jutott minden vele kapcsolatos emlék, a villamosnál, a kórházban, mütőben, mindenütt ő volt az a kis „srác“, aki más volt mint a többi, akit nem tudtam hova tenni emlékezetemben soha. Most, hogy meghalt, megismertem.

V.

Jarsovecz Jóskák, hányan vagytok, akiknek meg kell halni, hogy emlékezzünk rátok!

Szathmáry Lajos.

VII. gimn. tan.

Az Isten beszédének hátat ne vessünk, engedetlenek ne legyünk, hanem Őfelségének engedjünk mihelyst szólít és hív. Ne halogassunk időt, hanem az Úr szavára mindjárt térjünk, mihelyt Ő megtért és von bennünket Ő utána, mint holtakat a sírból, az ördög országából.
(*Méliusz Juhász Péter.*)

Könyvismertetés.

Tholnai Mihály: *Szent Had*, azaz lelki és testi szabadságokért fegyvert vont Vitézek Tüköre. Kolozsvár 1676. Kiadta: Incze Gábor. Budapest 1937. Ára 60 fillér. — Nem igen akad a mai magyar protestantizmus kebelén belül nemesebb és a mult eszméiért lelkesülőbb vállalkozás, mint az Incze Gáboré, aki „A reformáció és ellenreformáció korának evangéliumi (református és evangélikus) egyházi írói“-nak VI. számával ajándékozta meg az olvasó közönséget. Dicséret és elismerés illeti meg a szerkesztő-kiadót, aki eddig megjelentette: I. *Szemelvények* (részlet 13 egyházi író egy-egy munkájából). II. *Atvinczi Péter* (tartalmazza „Az Urnak szent vacsorájáról“ c. unikumot és „Magyarország panasztát“ a maga egészében, részleteket az „Itineráriumból“ és nyolc prédikációt a „Postillákból.“) III. *Bujdosó magyarok füstölgő csepüje.* (Szöllösi Mihály tábori imádságos könyve 1676-ból). IV. *Praxis pietatis.* (Medgyesi Pál műve). V. *Lobogó szövétnek.* (Nagy Szöllösi Mihály gyakorlati teológiája 1676-ból). VI. A most ismertetésre megküldött *Szent Had*, melyet „tanítási alkalmatossággal prédikáltott a vitézek előtt *Tholnai Mihály* a szentek üldözésének egyik társa.“ — Incze Gábor mondja lelkes előszavában: „katonák számára tábori papok részéről ilyen magyar beszédet, mely II. Rákóczi Ferenc születésének idejében hangzott el, Rákóczi szabadságharcának pár évét leszámítva, el egészen a legújabb időkig, nem lehetett volna elmondani“. Nemcsak a *testi*, hanem a *lelki* szabadságukért fegyvert vont „*Vitézek Tüköre*“ is ez az „öszve szedegetett *lelki tanács*.“ Nincs-e nekünk ma ilyen lelki tanácsra szükségünk? Mint volt abban a korban, melyben íratott, hogy „mint kellyen ő magokat oly korban állatni, hogy ellenségekkel bátran szemben szállyanak s dicséretesen harcollyanak s kívánatos győzelemmel is ékesüllyenek.“

Ha megteheti, vásárolja meg az olvasó ezeket a könyveket. Megrendelhetők: Dr. Incze Gábornál. Budapest II., Török u. 4.

Kovács Imre: *Mindennap Éneke.* Versek. Debrecen 1937. Közlöny kiadása. 45 o.

„Tengődöm sok baj, gond között.
Fizetés: havi negyvenöt.“

„Ti mindig egyforma hetek!
Most mindent újra kezdhettek.
Ó, szörnyűséges hosszú hét.
Vasárnap megposhadt ízét
Fogmosás közben kiköpöm.“

Ha valaki nem ismerné Kovács Imrét, e két versből kikapott két idézetből is ráismer-

hetne: segédlelkész, ki pár évvel ezelőtt végezte el Debrecemben a teológiát. Verseinek legnagyobb része a *decreceni Közlönyben*, a mi rokon folyóiratunkban jelent meg. 27 drb. költemény, mint egy összekötött kis virágcsokor áll előttünk e kötetben. Első verses kötete óta (melyet „Szembe a széllal“ címen Kiss Tamással együtt adtak ki) nagy fejlődést nem találunk nála. És nagy fejlődésre a jövőben sem igen számíthatunk. Nem mintha nem volnának szépek ezek a versek. Hanem valahogy úgy érzem, hogy Kovács Imre mondanivalóinak nem elég változatos a skálája. Egyszerű, minden komplikáltság nélküli érzéseket tud csak ügyes rim- és ritmus-ruhába öltöztetni. Kevés benne a fiatalság és lírikus lendülete. — Akik azonban szeretik a halk hangú és tettetett pátosz mellett is békességes, nyugodt verseket, nagy élvezettel olvashatják Kovács Imrének a mostani és talán majd még következő verses kötetét. A *Mindennap Éneke*“-nek legszebb darabjai: *Levél haza*, *Városi hajnal*, *Hétfő*, *Szilveszteri számadás*. — Rokonszenves és hívó lélek Kovács Imre és nem igaz, amit legszebb versében önmaga pirongatására és szemrehányására ír:

„Nem vagyok se pap, se költő, se bölc.
Én vagyok apáink robotos fáján
a legeslegeselő elfajzott gyümölcs.“ T. G.

Hírek.

Lencsés Sándor II. gimn. tan. május 22-én fürdés közben a Bodrogra fulladt. A szerencsétlen sorsú kis diákot könnyes szemmel kísérte ki utolsó útjára a pataki diák-sereg. Valahogy, míg a gyászlobogó lengett a főiskola homlokzatán, mindig Farkas Imrének „Vén Ambrus fia“ c. verse járt az eszemben: „nincs szomorubb temetés a diáktemetésnél.“ A szertartást Darányi Lajos sáros-pataki lelkipásztor végezte.

Aldott legyen az emléke!

deteki és tengerfalvi Meczner Béla

volt főispán, az alsózempléni ref. egyházmegye gondnoka, főiskolánk igazgatótanácsának tagja május 24.-én 87 éves korában Sátorlajuhelyben meghalt. Temetésén a Kórus is énekelt.

S. Szabó Ambrus legöregebb pataki diák nemrég töltötte be életének 104-ik évét. Jelenleg Abán él, mint nyugalmazott tanító. Két évvel ezelőtt még írt a *Közlöny* jubileumi számába is. Érte mondandó imádságot kért kis cikkében a mai pataki diákoktól. — Isten áldását kérjük a prófétai kort ért öreg pataki diákra.

A „Magyar Út“ politikai, társadalmi, világnézeti hetilap, a fiatal magyar reformátusság sajtóorgánuma április 24.-én tartotta meg városunkban sajtóestjét. Az est csúcspontja Imre Sándor egyetemi tanár előadása volt, melyet „Apák és fiak“ címen tartott meg. Ritkán volt még nagyobb élményben része Pataknak, mint mikor ezt az előadást hallotta. Érdekes volt már az is, hogy épp egy derecedő tudóst hozott magával a fiatal Magyar Út. Jó lenne, ha apák és fiak csakugyan közös platformra tudnánk jutni a szeretetben. — Szívesen hallgattuk Hajdu Anna művésznő énekszámait és Papp Béla felelős szerkesztő zárószavait.

Llewellyn Jones neves angol politikus és kitűnő közíró, a revízió barátja május 29.-én magyarországi útja alkalmával meglátogatta Sárospatakat is.

Szabó Zoltán teol. professzor úr németországi tanulmányútjáról hazatért. Már az évzáró istentiszteletet ő fogja tartani.

Patakról az idén 91 diák bucsúzott el. 23-an teológusok, 29 tanítóképzősök, 39 gimnázisták. Legsikerültebb ballagásuk a gimnázistáknak volt. Főiskolánktól való bucsúzásukat filmre vette a Magyar Film Iroda.

Tehetség kutató versenyt az idén is rendezett az Erdélyi János Önképzőkör az alsós gimnázisták közt május 25.-én. — Az alsós Önképzőkör tevékeny és nívós működésének

gyümölcse a „Rügyfakadás“ c. kis füzet, melyet Harsányi István dr. gimn. tanár rendezett sajtó alá és látott el előszóval.

Hősök vasárnapján, május 30-án a főiskola tanári kara és ifjúsága egynegyed 9-kor a hősi halált halt pataki diákok emléktáblája előtt kegyeletes érzésekkel emlékezett meg a hősi halált halt pataki diákokról. Beszédet mondott: Jánossi Ferenc IV. é. th.

Pünkösdkor első diák lett Tussay János.

Atlétikai viadal volt most tavasszal a teológia négy évfolyama között, melyet a negyedévesek biztos főlényel nyertek. — Ellenben a gimnázium ellen elvesztették a tógátusok a futballmeccset.

A Széchenyi Szövetség, Pro Christó Diák-szövetség és a Szent Imre Kör által rendezett *Falu-Kongresszuson* főiskolánk faluszemináriuma is képviseltette magát. Kiküldött volt: Gönczy Árpád, ki hozta azt az örvendetes hírt, hogy faluszemináriumunk munkája iránt mindenfelé a legnagyobb elismeréssel viseltetnek.

Évzáró ünnepélyt 1937. június 13-án tartja főiskolánk.

Ének- és zenevizsga május 30-án volt a főiskolában. — A tornavizsga és önképzőköri záró ünnepély pedig az évzáró nap délutánján lesz.

A

SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY LII. ÉVFOLYAMÁNAK TARTALOMJEGYZÉKE 1936—1937.

SZERKESZTŐK NÉVSORA:

FŐSZERKESZTŐ: GÖNCZY ÁRPÁD. **FELELŐSSZERKESZTŐ:** TÓTH GUSZTÁV.
MUNKATÁRSÁK: ABLONCZY DÁNIEL, DOBISZ JÁNOS, FODOR JÓZSEF, JÁNOSI FERENC,
JÓNÁS IMRE, KIRÁLY KÁLMÁN, ORGOVÁNYI GYÖRGY, SZIKSZAI ISTVÁN, VINCZE JÓZSEF.

	Oldal		Oldal
<i>Vezércikkek, tanulmányok, nekrológok.</i>			
Ablonczy Dániel:	Emlékezünk 1636. 12	Jánossi Ferenc:	A Hittanhallgatók Egy- letének 1936/37. isk. 3
"	SDG. Kollégiumok 47	Jónás Imre:	Mit kíván az Isten tő- lünk ma? 18
Dobóczy István:	Fefekezeti béke, avagy a „Magyar Kultura“ tollhegye 34	Kóris Lajos:	Jőjjetek ti fáradtak! 60
Dr. Gulyás József:	Maklári Pap Miklós 29	Tussay János:	Keskeny út 30
Gönczy Árpád:	Olaszországban ma- gyar szívvel 30, 49, 67	<i>Novellák, karcok.</i>	
Jánossi Ferenc:	Ünnepi beszéd márc. 15-én 60	Bartos Gyula:	Árad a Tisza 81
Orgoványi György:	Néhányszó az egyház- kritikáról 5	Czegle Imre:	Lakóházak 38
Rózsai Tivadar:	Barth Károly, mint dog- matikus 20	Deme László:	Tüntetés 61
Szikszai István:	Az existencia kultur- relációi 6	Király István:	Az ötven fillér 32
"	Lira és metafizika 51	Orgoványi György:	A szegény ember, a költő és az Isten 53
"	Életbölcselet 79	Ruttkay Kálmán:	Homokszemek —
Szilva István:	Miklós bácsi büntetése (emlékezés Maklári P. Miklósról) 51	Szakszon Árpád:	Én is etettem madarat 25
Tóth Gusztáv:	Baltazár Dezső 1	Szathmáry Lajos:	Pest 55
"	Térj magadhoz drága Sion 17	"	Akit senki sem ismert 82
"	Ma, Holnap és az iro- dalom 34	Tóth Gusztáv:	Héja helyet 9
"	A „Tanu“ bucsúztatása 35	Török Sándor:	Áldott legyél Sáros- patak . . . 76
"	A „Magyar Ut“ és mi 43	<i>Versek.</i>	
"	Március mérlegén 59	Békés Géza:	Este a tanyán 11
"	II. Rákóczi Ferenc imádságairól 63	Dobisz János:	Várom a jöttöd 55
Vályi József:	Lelkészi munka a há- zasságkötés előtt 72	Fodor József:	Nyár 23
<i>Tükör előtt.</i>			
Ablonczy Dániel:	Elindulás 2	"	Csábit a város 23
"	Hüek legyetek 71	Horváth László:	Össze-vissza 11
Ablonczy László:	A fejsze a fák gyöke- rére vettetett 43	Kaffka László:	Felhők szárnyán 81
Fodor József:	Jó úton járunk? 4	Király István:	Este lett 66
Dr. Gulyás József	II. Rákóczi Ferenc fordításában: imádságai 13, 24, 36, 44, 64	"	Mutatvány az „Elek- ciós versből“ —
		Orgoványi György:	Isten 11
		"	Költői sors 12
		"	Az én balladám 23
		"	Szegény csöndes asz- szony 38
		"	Szomorú dal 69
		Vágó István:	Csodát várunk 25
		Vincze József:	Az én palástom 11
		"	Levél édes apámhoz 25
		<i>Könyvismertetés. — Hírek</i> minden számban.	